A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (hetedik tanács)

2017. december 20.*

„Előzetes döntéshozatal – A védelemhez való jog tiszteletben tartásának elve – A meghallgatáshoz való jog – 2913/92/EGK rendelet – Közösségi Vámkódex – 244. cikk – Vámtartozás beszedése – A címzett előzetes meghallgatásának hiánya a helyesbítő vámmegállapító értesítés elfogadása előtt – A címzett ahhoz való joga, hogy elérje a vámmegállapító értesítés végrehajtásának felfüggesztését – Az automatikus felfüggesztés hiánya közigazgatási jogorvoslati kérelem benyújtása esetén – A Vámkódex 244. cikkében foglalt feltételekre történő utalás”

A C-276/16. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Corte suprema di cassazione (semmítőszék, Olaszország) a Bírósághoz 2016. május 17-én érkezett, 2016. március 17-i határozatával terjesztett elő

a **Prequ’ Italia Srl**

és

az **Agenzia delle Dogane e dei Monopoli**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (hetedik tanács),

tagjai: A. Rosas (előadó) tanácselnök, C. Toader és A. Prechal bírák,

főtanácsnok: M. Wathelet,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– az olasz kormány képviseletében G. Palmieri, meghatalmazotti minőségben, segítője: G. Albenzio avvocato dello Stato,

– az Európai Bizottság képviseletében F. Tomat és L. Grønfeldt, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

* Az eljárás nyelve: olasz.

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a 2000. november 16-i 2700/2000/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel (HL 2000. L 311., 17. o.; magyar nyelvű különkiadás 2. fejezet, 10. kötet, 239. o.) módosított, a Közösségi Vámkódex létrehozásáról szóló, 1992. október 12-i 2913/92/EGK tanácsi rendelet (HL 1992. L 302., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 2. fejezet, 4. kötet, 307. o.; a továbbiakban: Vámkódex) és az uniós jog szerinti védelemhez való jog tiszteletben tartása elvének értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet a Prequ' Italia Srl és az Agenzia delle Dogane e dei Monopoli (vám- és monopóliumügyi hivatal, Olaszország; a továbbiakban: vámhivatal) az ez utóbbi által kibocsátott, a behozatalt terhelő hozzáadottérték-adónak (héa) az áruk adóraktárban történő fizikai elhelyezésére vonatkozó kötelezettség nemteljesítése miatti megfizetésére irányuló adómegállapítási értesítések tárgyában terjesztették elő.

Jogi háttér

A Vámkódex

3 A Vámkódex 243. cikke ekként rendelkezik:

„(1) Bármely személynek joga van jogorvoslati kérelmet benyújtani a vámhatóság által a vámjogszabályok alkalmazásával kapcsolatban hozott olyan határozatok ellen, amelyek őt közvetlenül és személyesen érintik.

[…]

A jogorvoslatot abban a tagállamban kell benyújtani, ahol a határozatot hozták vagy annak meghozatalát kérték.

(2) A jogorvoslati jog:

a) első fokon a tagállamok által erre a célra kijelölt vámhatóság előtt;

b) ezt követően valamely olyan független testület előtt gyakorolható, amely bíróság vagy ezzel egyenértékű szakosodott testület lehet, a tagállamokban hatályban lévő rendelkezéseknek megfelelően [gyakorolható].

4 A Vámkódex 244. cikke értelmében:

„A jogorvoslat benyújtása nem jár a vitatott határozat végrehajtásának felfüggesztésével.

A vámhatóság azonban teljes egészében vagy részben felfüggeszti e határozat végrehajtását, ha alapos okkal feltételezheti, hogy a vitatott határozat nem áll összhangban a vámjogszabályokkal, vagy ha az érintett személynek helyrehozhatatlan kárt okozna.

Ha a vitatott határozat hatására behozatali vagy kiviteli vámot számítanak fel, a határozat végrehajtásának felfüggesztése biztosíték meglétéhez vagy letétbe helyezéséhez köthető. Nincs szükség azonban ilyen biztosítékra, ha ez a követelmény, az adós körülményei folytán, valószínűleg súlyos gazdasági vagy szociális nehézségeket okozna.”

5 A Vámkódex 245. cikke értelmében:

„A jogorvoslati eljárás végrehajtására szolgáló rendelkezéseket a tagállamok határozzák meg."

Az olasz jog

6 A vámintézmények reorganizációjáról, valamint a megállapítási és ellenőrzési eljárások felülvizsgálatáról szóló, 1990. november 8-i 374. sz. törvényerejű rendeletnek (a GURI 1990. december 14-i 291. száma; a GURI 80. sz. rendes melléklete, a továbbiakban: 374/1990. sz. törvényerejű rendelet) „A megállapítás felülvizsgálata, a [vám]hivatalok jogkörei és hatáskörei" című 11. cikke – az alapügy megvalósulása időpontjában hatályos változatában – ekképp rendelkezik:

„(1) A vámhivatal a jogerőre emelkedett vámmegállapítást akkor is felülvizsgálhatja, ha azokat az árukat, amelyek a megállapítás tárgyát képezték, a piaci szereplő rendelkezésére bocsátották, vagy ha azok már elhagyták a vámterületet. A felülvizsgálatot hivatalból vagy az érintett gazdasági szereplő kérelmére kell elvégezni […].

(2) A vámmegállapítás felülvizsgálata során a vámhatóság […] a gazdasági szereplőket felhívhatja a személyesen, vagy képviselő útján történő megjelenésre, valamint arra, hogy ugyanezen határidőn belül az adott gazdasági szereplő nyújtsa be a vámhatósági eljárások tárgyát alkotó árukhoz kapcsolódó dokumentumokat és értesítéseket […].

[…]

(5) Amennyiben a hivatalból vagy valamelyik fél kérelmére végzett felülvizsgálat a vámmegállapítás alapjául szolgáló tényekre vonatkozóan […] hibákat tár fel, a hivatal megteszi a megfelelő helyesbítést, és eseti felhívás útján tájékoztatja erről az érintett piaci szereplőt. […]

(5 bis) Az aktus indokolásának meg kell jelölnie a ténybeli körülményeket, valamint azokat a jogi indokokat, amelyek elfogadásához vezettek. […] A jelen albekezdés rendelkezései szerinti indokolás hiánya esetén a megállapítás semmisnek minősül.

[…]

(7) A piaci szereplő a felhívás közlésének időpontjától számított harminc napon belül megtámadhatja a helyesbítést. A megtámadás időpontjában a köztársasági elnök 1973. január 23-i 43. sz. rendeletével jóváhagyott, a vám területére vonatkozó jogszabályi rendelkezések egységes szövegének 66. és az azt követő cikkeiben foglalt jogviták megoldására szolgáló közigazgatási eljárások esetleges megalapozása céljából jegyzőkönyvet vesznek fel.

(8) A helyesbítés jogerőre emelkedésével a hivatal intézkedik a piaci szereplő által fizetendő kiegészítő vámok beszedése iránt, vagy hivatalból megindítja a túlfizetés visszafizetése iránti eljárást. A vámmegállapítás helyesbítése adott esetben magában foglalja a hamis nyilatkozatok miatti jogsértések vagy az esetlegesen megállapított súlyosabb jogsértések megtámadását.

[…]"

7 Az adóalanyok jogaira vonatkozó rendelkezésekről szóló, 2000. július 27-i 212. sz. törvénynek (a GURI 2000. július 31-i 177. száma; a továbbiakban: 212/2000. sz. törvény) „Az ellenőrzés alá vont adóalanyok jogai és garanciái" című 12. cikke (7) bekezdése az alapeljárás tényállásának megvalósulása idején hatályos változatában a következőket írja elő:

„A hatóság és az adóalany közötti együttműködés elvével összhangban, az ellenőrzési műveletek lezárására vonatkozó jegyzőkönyv másolatának az ellenőrző szervek általi közlését követően az adóalany hatvan napon belül közölheti észrevételeit és kérelmeit, amelyeket az adóhivatal megvizsgál. A különös és indokolt sürgősség esete kivételével a vámmegállapítási értesítés nem adható ki e határidő lejárta előtt."

8 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy 2012-ben, az alapügy tényállásának megvalósulását követően a nemzeti jogalkotó hatályon kívül helyezte a 374/1990. sz. törvényerejű rendelet 11. cikkének (7) bekezdését, és a belső jogorvoslati rendszer helyébe a 212/2000. sz. törvény 12. cikkében előírttal analóg eljárást léptetett.

9 A vámjogra vonatkozó jogalkotói rendelkezések egységes szövegének jóváhagyásáról szóló 1973. január 23-i 43/1973. sz. köztársasági elnöki rendeletnek (a GURI 1973. március 28-i 80. száma; a továbbiakban: a vámjogi rendelkezések egységes szövege) „A jogviták megoldására irányuló elsőfokú közigazgatási eljárás" című 66. cikke ekképp rendelkezik:

„A jelen cikkben meghatározott [a vámhivatal vezetőjének az áru tulajdonosa általi vitatását megállapító] jegyzőkönyv aláírásától számított harminc napon belül, jogvesztés terhe mellett, a gazdasági szereplő kérheti a vámhatóság vezetőjét, hogy gondoskodjon a jogvita elbírálásáról. E célból megfelelő kérelmet kell benyújtania az illetékes vámhivatalhoz a dokumentumok becsatolása és a hasznosnak tartott bizonyító eszközök megjelölése mellett. A vámhivatal a kérelmet a jegyzőkönyvvel […] és a gazdasági szereplő kifogásaival együtt a következő tíz napon belül továbbítja a vámhivatal vezetőjének. Ez utóbbi indokolt határozattal eldönti a jogvitát […]. A vámhivatal érveinek másolatát az érintett gazdasági szereplő rendelkezésére kell bocsátani. Az első bekezdésben megjelölt határidő eredménytelen eltelte esetén a vámhivatal követelését elfogadottnak kell tekinteni […]."

10 A vámjogi rendelkezések egységes szövegének „A jogviták megoldására irányuló másodfokú közigazgatási eljárás" című 68. cikke előírja:

„A vámhivatal vezetője a 66. cikk szerinti alakszerű kérelem benyújtásától számított négy hónapon belül hozza meg határozatát, amiről haladéktalanul értesíti az érintett személyt. Ez utóbbi a vámhivatal vezetőjének határozatával szemben jogorvoslati kérelmet nyújthat be a Ministro delle Finanzéhez (pénzügyminiszter); […] A miniszter a következő cikkben foglaltak szerint létrehozott, vámszakértőkből álló, központi konzultációs testület meghallgatását követően indokolt határozattal határoz. Ha nem nyújtanak be jogorvoslati kérelmet a második bekezdésben megjelölt határidőn belül, az elsőfokú határozatot elfogadottnak kell tekinteni. Ebben az esetben a vámhivatal a 61. cikk utolsó bekezdése szerint jár el."

11 A vámhivatal 2002. június 17-i 41. D sz. körlevele részletezi a vámjogi rendelkezések egységes szövegének 66. és azt követő cikkeiben szereplő vámjogi jogvitákra vonatkozó közigazgatási eljárásokat. E körlevélből az következik, hogy ha a gazdasági szereplő úgy dönt, hogy közigazgatási eljárást kezdeményez a jogvita megoldása céljából, a megállapításnak az adóügyi bíróság előtti megtámadására nyitva álló hatvan napos határidő számítása csak az említett közigazgatási eljárás lezárásakor kezdődik, tehát azt követően, hogy kézbesítették az illetékes vámhivatal regionális igazgatójának határozatát, ami jogerőssé teszi a megállapítást. A gazdasági szereplő úgy is dönthet, hogy nem kezdeményezi a vámjogi rendelkezések egységes szövege szerinti közigazgatási eljárást. Ebben az esetben a helyesbítő vámmegállapítási határozatot kell megtámadni az említett határozat kézbesítésétől számított hatvan napos határidőn belül.

12 A 374/1990. sz. törvényerejű rendelet 11. cikkének (5) bekezdése szerinti adóellenőrzési határozattal kapcsolatban a 41. D sz. körlevél a következőket írja elő:

„[…] az említett vámmegállapítási határozatok a [Vámkódex] 244. cikke értelmében az adóalannyal szemben azonnal végrehajthatók, és ekként önállóan megtámadhatók az adóügyi bíróságok előtt a fent említett jogvesztő határidőn belül. E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a helyesbítő vámmegállapítási aktus megtámadása, a vámügyi jogvita kezdeményezése, vagy a keresetnek az illetékes megyei adóügyi bíróság elé terjesztése nem függeszti fel a végrehajtást (lásd a Vámkódex hivatkozott 244. cikkét). Mindazonáltal ez nem érinti a vámhivatalok azon jogosultságát, hogy – az érintett gazdasági szereplő által benyújtott különös jogorvoslati kérelmet követően – a hivatkozott közösségi jogszabályban meghatározott feltételek fennállása esetén a végrehajtást közigazgatási úton ideiglenesen felfüggesszék […].”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

13 A Prequ' Italia áruk importjára irányuló ügyleteket végzett héafelfüggesztés mellett. A vámalakiságok teljesítése során azt a lehetőséget választotta, hogy nem fizeti meg a héát, és behozatali nyilatkozataiban kötelezte magát, hogy a vásárolt árukat egy meghatározott adóraktárban tárolja. Az importált árukat azonban fizikailag nem vitték be e raktárba.

14 Miután megállapított, hogy a Prequ' Italia csak virtuálisan használta az adóraktárat, az Ufficio delle Dogane di Livorno (livornói vámhivatal, Olaszország) 2009 november 13-án tíz, a behozatali héa megfizetésére vonatkozó felhívást tartalmazó helyesbítő vámmegállapítási értesítést bocsátott ki vele szemben.

15 Ezen értesítések mindegyike előírta, hogy az adóalany a 374/1990. sz. törvényerejű rendelet 11. cikke (7) bekezdésének értelmében a vámjogi rendelkezések egységes szövegének 66. cikke által szabályozott közigazgatási jogorvoslatot kezdeményezhet, amelynek lezárultakor ezen adóalany keresetet nyújthat be a bíróságokhoz.

16 Ugyanezen értesítések arra is utaltak, hogy a Vámkódex 244. cikkében foglalt feltételek betartása mellett lehetséges a vámmegállapító határozatok végrehajtásának felfüggesztése a vámhivatal regionális igazgatójához benyújtott kérelemmel, amelyhez csatolni kell a megállapított kiegészítő vámoknak megfelelő garanciát.

17 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat nem utal arra, hogy a Prequ' Italia élt-e a 374/1990. sz. törvényerejű rendelet 11. cikkének (7) bekezdésében tekintetében elismert azon lehetőséggel, miszerint a helyesbítő vámmegállapítási értesítések a kézbesítésüket követő harminc napon belül vitathatók, és kezdeményezett-e a vámjogi rendelkezések egységes szövegének 66. cikke értelmében a vámjogi jogvita rendezésére irányuló közigazgatási eljárást.

18 Mindenesetre a Prequ' Italia 2010 februárjában keresetet nyújtott be a tíz, helyesbítő vámmegállapítási értesítéssel szemben a Commissione tributaria provinciale di Livornóhoz (livornói megyei adóügyi bíróság), amely 2011. február 24-i határozatával elutasította a keresetet.

19 A Prequ' Italia fellebbezést nyújtott be ezen ítélettel szemben a Commissione tributaria regionale di Firenzéhez (firenzei tartományi adóügyi bíróság, Olaszország), amely 2012. december 13-i határozatával elutasította a fellebbezést.

20 A Bíróság elé terjesztett iratokból kitűnik, hogy e bírósági jogorvoslatok keretében a Prequ' Italia a meghallgatáshoz való jogának megsértésére hivatkozott, és lényegében azt állította, hogy a helyesbítő értesítéseket a 212/2000. sz. törvény 12. cikkének (7) bekezdése, nem pedig a 374/1990. sz. törvényerejű rendelet 11. cikkének (7) bekezdése alapján kellett volna elfogadni.

21 Mind a Commissione tributaria provinciale di Livorno (livornói megyei adóügyi bíróság), mind pedig a Commissione tributaria regionale di Firenze (firenzei tartományi adóügyi bíróság, Olaszország) helybenhagyta a vámhatóság határozatát a Corte suprema di cassazione (semmítőszék, Olaszország) ítélkezési gyakorlatát alkalmazva, amelynek értelmében a 212/2000. sz. törvény 12. cikkének (7) bekezdése nem alkalmazható a vámjog területén.

22 A Prequ' Italia ekkor felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Corte suprema di cassazionéhoz (semmítőszék).

23 A Corte suprema di cassazione (semmítőszék) előtt hivatkozott jogalapok között a Prequ' Italia a védelemhez való joga megsértésére hivatkozik, mivel a vámhivatal úgy fogadta el a megtámadott helyesbítő vámmegállapítási értesítéseket, hogy előzőleg nem hallgatta meg őt kontradiktórius közigazgatási eljárás keretében. Azt állítja, hogy a 212/2000. sz. törvény 12. cikkének (7) bekezdését kellett volna alkalmazni, amely elismeri az adóalanynak a kontradiktórius eljáráshoz való jogát, és lehetővé teszi számára, hogy észrevételeket intézzen a hatáskörrel rendelkező hatósághoz.

24 Ellenkérelmében a vámhivatal azt állítja, hogy a Prequ' Italia által hivatkozott jogalapok megalapozatlanok. A kontradiktórius eljárásnak a vámjog területén történő megsértésére vonatkozó kérdést illetően hangsúlyozza, hogy a Corte suprema di cassazione (semmítőszék) ítélkezési gyakorlata értelmében a 212/2000. sz. törvény 12. cikkének (7) bekezdése nem alkalmazható a vámjogi eljárásokra. Ezenfelül, a 374/1990. sz. törvényerejű rendelet 11. cikkének (7) bekezdésében foglalt szabályozás a kontradiktórius eljáráshoz való jog védelmére irányul.

25 E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság először is megállapítja, hogy ítélkezési gyakorlata értelmében a 212/2000. sz. törvény 12. cikkének (7) bekezdése, amely az adóalany tekintetében a kontradiktórius eljárás elvének tiszteletben tartásának biztosítására irányul, nem alkalmazható egy adómegállapítási értesítéssel szembeni kereset benyújtása előtt, és semmiképpen nem alkalmazandó a vámjog területén.

26 E bíróság előadja, hogy a vámjognak a kontradiktórius eljárás tiszteletben tartása vonatkozásában fennálló sajátosságát illetően már többször úgy ítélte meg, hogy a kontradiktórius eljárás elvének még a közigazgatási eljárásban történő tiszteletben tartása is – jóllehet arra nem utal kifejezetten a Vámkódex – a 374/1990 törvényerejű rendelet 11. cikkének kifejezett rendelkezéseiből következik, és az uniós jog egyik általános elvének minősül, amelyet minden olyan esetben alkalmazni kell, amikor a közigazgatási szerv olyan aktust szándékozik elfogadni valamely személlyel szemben, amely sérelmet okozhat neki.

27 A kérdést előterjesztő bíróság előadja továbbá, hogy ítélkezési gyakorlatában többször is úgy határozott, hogy a kontradiktórius eljárás elvének tiszteletben tartását teljeskörűen biztosítják a vámjogi rendelkezések egységes szövegének 66. és azt követő cikkeiben foglalt eljárások, amelyekre a 374/1990. sz. törvényerejű rendelet 11. cikke utal. Ezen eljárások lehetővé teszik egy kontradiktórius eljárás előzetes megindítását az adóalany javára, mivel egyfelől a vámjogi rendelkezések egységes szövegének 66. cikke előírja, hogy a gazdasági szereplő jogorvoslati kérelmet nyújthat be a helyesbítő értesítéssel szemben „a dokumentumok becsatolása és a hasznosnak tartott bizonyító eszközök megjelölése mellett", másfelől pedig csak a közigazgatási jogvita lezárásakor, amennyiben a határozat részben vagy teljes egészében kedvezőtlen a fellebbezést előterjesztő félre nézve, kerül sor e helyesbítő értesítés „jogerős jellegének" megállapítására, és az adóalany csak ekkor nyújthat be keresetet e helyesbítő értesítéssel szemben.

28 Másodsorban a kérdést előterjesztő bíróság a Bíróságnak a meghallgatáshoz való jogra vonatkozó ítélkezési gyakorlatára hivatkozik, különösen a 2014. július 3-i Kamino International Logistics és Datema Hellmann Worldwide Logistics ítéletre (C-129/13 és C-130/13, EU:C:2014:2041).

29 A kérdést előterjesztő bíróság – a Bíróság által egy olyan ügy keretében megállapított elvekre emlékeztetve, amelyben egy, az előzetes meghallgatáshoz való jog tiszteletben tartása nélkül elfogadott fizetési felszólítás felfüggesztését miniszteri körlevél írta elő – azt kérdezi, hogy mi a helyzet akkor, ha, amint a jelen ügyben is, a belső szabályozás arra szorítkozik, hogy az érdekelt előzetes meghallgatása nélkül elfogadott aktus végrehajtásának felfüggesztését csak a Vámkódex 244. cikkének rendelkezéseire történő utalással írja elő anélkül, hogy különös szabályozás kerülne előírásra e rendelkezések végrehajtása tekintetében.

30 A kérdést előterjesztő bíróság e tekintetben kiemeli, hogy egy anélkül elfogadott vámjogi aktus felfüggesztése, hogy az adóalanyt előzetesen meghallgatták volna, nem a közigazgatási jogorvoslati kérelem benyújtásának automatikus következménye, hanem csak egy olyan intézkedés, amelyet a közigazgatási szerv fogadhat el az említett 244. cikkben előírt feltételek fennállása esetén.

31 A kérdést előterjesztő bíróság következésképpen azt a kérdést teszi fel, hogy a vámjog területén a meghallgatáshoz való jog tiszteletben tartására vonatkozó elvekkel – amint azok a 2014. július 3-i Kamino International Logistics és Datema Hellmann Worldwide Logistics ítéletben (C-129/13 és C-130/13, EU:C:2014:2041) megfogalmazásra kerültek – ellentétes-e az alapügy tényállása megvalósulásának idején hatályos szabályozáshoz hasonló olyan nemzeti vámjogi szabályozás, amely egy előzetes kontradiktórius eljárás lefolytatása nélkül elfogadott vámmegállapító értesítés címzettje tekintetében azt a lehetőséget írja elő a Vámkódex 244. cikkében előírt feltételekre utalva, hogy az érintett személy elérheti az aktus végrehajtásának a jogorvoslati kérelem benyújtása időpontjában történő felfüggesztését, a megtámadott aktus végrehajtásának felfüggesztését azonban nem a közigazgatási jogorvoslati kérelem rendes következményeként írja elő.

32 E körülmények között a Corte suprema di cassazione (semmítőszék) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggesztette, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjesztette a Bíróság elé:

„Ellentétes-e a kontradiktórius eljárás közösségi alapelvével [az alapügyben szereplő] olyan olasz szabályozás, amely nem írja elő az adóügyi határozat vámhatóság általi elfogadását megelőzően meg nem hallgatott adóalany tekintetében a vámhatósági határozat végrehajtásának felfüggesztését mint a jogorvoslati kérelem benyújtásának rendes következményét?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatóságáról

33 Az olasz kormány és az Európai Bizottság kétségbe vonja az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés elfogadhatóságát.

34 Az olasz kormány azon okból hivatkozik az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatatlanságára, hogy a Prequ' Italiának a védelemhez való joga feltételezett megsértésére vonatkozó érve megalapozatlan, mivel a helyesbítő vámmegállapítási értesítések elfogadása előtt e társaságot tájékoztatták a közigazgatási eljárás megindításáról, illetve azon jogáról, hogy 30 napon belül benyújthatja észrevételeit, ily módon kontradiktórius eljárásban vett részt.

35 A Bizottság azt a kérdést veti fel, hogy a kérdést előterjesztő bíróság megfelelően határozta-e meg az előterjesztett kérdés ténybeli és szabályozási hátterét ahhoz, hogy a Bíróság rendelkezzen azon ténybeli és jogi elemekkel, amelyek lehetővé teszik számára, hogy hasznos választ adhasson az említett kérdésre.

36 A Bizottság e tekintetben kiemeli, hogy a kérdést előterjesztő bíróság csak röviden ismerteti az előzetes döntéshozatalra utaláshoz vezető releváns tényeket és eljárási jellegű elemeket. Ily módon nem világos, hogy a Prequ' Italia vitatta a helyesbítő vámmegállapítási értesítéseket, amint azt a 374/1990

törvényerejű rendelet 11. cikkének (7) bekezdése lehetővé teszi számára, illetve hogy ezt követően kezdeményezte a jogvita megoldására irányuló közigazgatási eljárást. Ezenfelül az sem kerül említésre, hogy a Prequ' Italia az említett aktusok végrehajtásának felfüggesztése iránti kérelmet nyújtott be, illetve, hogy adott esetben e kérelemnek helyt adtak, vagy elutasították azt.

37 Az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében az EUMSZ 267. cikk szerinti eljárás a Bíróság és a nemzeti bíróságok közötti együttműködés eszköze, amely szerint az utóbbi bíróságok feladata annak eldöntése, hogy az ügy sajátos jellemzőit tekintve az ítélet meghozatalához szükség van-e az előzetes döntéshozatalra, és hogy a Bíróságnak feltett kérdések relevánsak-e (2017. október 12-i Kubicka ítélet, C-218/16, EU:C:2017:755, 31. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

38 Bár az előzetes döntéshozatalra utaló határozatnak – az elfogadhatatlanná nyilvánítás terhe mellett – meg kell felelnie a Bíróság eljárási szabályzatának 94. cikkében foglalt követelményeknek (lásd ebben az értelemben: 2016. július 5-i Ognyanov ítélet, C-614/14, EU:C:2016:514, 18., 19. és 21. pont), a nemzeti bíróságok által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés megválaszolásának megtagadása mindazonáltal csak abban az esetben lehetséges, amennyiben nyilvánvaló, hogy az uniós jog értelmezése, amelyet a nemzeti bíróság kért, nem függ össze az alapeljárás tényállásával vagy tárgyával, illetve ha a szóban forgó probléma hipotetikus jellegű, és a Bíróság nem rendelkezik azon ténybeli és jogi elemek ismeretével, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a feltett kérdéseket hasznosan megválaszolja (2017. október 12-i Kubicka ítélet, C-218/16, EU:C:2017:755, 32. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

39 A jelen ügyben meg kell állapítani, hogy az előterjesztett kérdés egyértelműen azon lehetőségre vonatkozik, hogy a vámjogi jogvita rendezésére vonatkozó közigazgatási eljárás keretében, következésképpen a kereset benyújtását megelőző szakaszban elérhető a vámmegállapító határozat végrehajtásának felfüggesztése, és kapcsolatot mutat a 2014. július 3-i Kamino International Logistics és Datema Hellmann Worldwide Logistics ítéletben (C-129/13 és C-130/13, EU:C:2014:2041) vizsgált második kérdésre a Bíróság által adott válasszal.

40 A kérdést előterjesztő bíróság úgy ítéli meg, hogy az ezen ítéletben kimondott elvek az előtte folyamatban lévő jogvitára is alkalmazhatók, ugyanakkor kifejezi kétségeit azon kérdést illetően, hogy ahhoz, hogy egy, a vámjog területén az adóalany előzetes meghallgatása nélkül elfogadott intézkedés jogellenességét ki lehessen zárni, szükséges-e, hogy a nemzeti szabályozás biztosítsa ezen adóalany számára egyrészt annak a lehetőségét, hogy közigazgatási jogorvoslat keretében vitathassa a szóban forgó aktust, illetve, másrészt, ezen aktus felfüggesztését mint az ilyen jogorvoslat rendes következményét.

41 Következésképpen az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban részletezett ténybeli és jogszabályi háttér szolgáltatja azt az indokot, amely a kérdést előterjesztő bíróságot arra indította, hogy a Bírósághoz forduljon, és az elegendő ahhoz, hogy egyértelművé tegye a kérdést előterjesztő bíróság által előterjesztett kérdést, amely arra vonatkozik, hogy összeegyeztethető-e a meghallgatáshoz való joggal az olyan nemzeti szabályozás, amelyek értelmében egy helyesbítő vámmegállapítási értesítés címzettje közigazgatási jogorvoslat keretében jogosult ezen aktus vitatására, és ezen aktus végrehajtásának felfüggesztését kérheti anélkül, hogy az említett aktus felfüggesztése az ilyen közigazgatási jogorvoslat iránti kérelem benyújtásának rendes és automatikus következménye lenne.

42 Egyébiránt, az olasz kormány érveit illetően meg kell állapítani, hogy előzetes döntéshozatal iránti kérelemből kitűnik, hogy a kérdést előterjesztő bíróság számára szükséges a meghallgatáshoz való jog vámjog területén való tiszteletben tartása elvének értelmezése. Mindenesetre az előzetes döntéshozatalra utaló határozat tekintetében nem tűnik úgy, hogy az előterjesztett kérdés ne lenne releváns a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő jogvita eldöntéséhez.

43 A fentiekre tekintettel meg kell állapítani, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés elfogadható.

Az ügy érdeméről

44 Kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy mindenki ahhoz való jogát, hogy meghallgassák egy olyan aktus elfogadása előtt, amely hátrányosan érintheti érdekeit, úgy kell-e értelmezni, hogy a vámhatóság által az érdekelt előzetes meghallgatása nélkül elfogadott helyesbítés címzettjének sérül a védelemhez való joga, ha az a nemzeti szabályozás, amely lehetővé teszi az érdekelt számára, hogy ezen aktust közigazgatási jogorvoslat keretében vitassa, a Vámkódex 244. cikkére utalva annak előírására szorítkozik, hogy kérelmezhető ezen aktus végrehajtásának az aktus esetleges megváltoztatásáig történő felfüggesztése, és nem írja elő azt, hogy a közigazgatási jogorvoslat iránti kérelem benyújtása automatikusan felfüggeszti ezen aktus végrehajtását.

45 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében a védelemhez való jog tiszteletben tartása az uniós jog általános alapelvének minősül, amely jognak a szerves részét képezi a meghallgatáshoz fűződő jog (2014. július 3-i Kamino International Logistics és Datema Hellmann Worldwide Logistics ítélet, C-129/13 és C-130/13, EU:C:2014:2041, 28. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

46 Ezen elv szerint, amelyet alkalmazni kell, mivel a közigazgatási szervek valamely személlyel szemben olyan aktus meghozatalát helyezik kilátásba, amely e személlyel szemben kifogásokat tartalmaz, a határozatok címzettjei számára, amely határozatok e címzettek érdekeit érzékenyen érintik, lehetővé kell tenni, hogy hasznosan kifejthessék álláspontjukat azon elemekkel kapcsolatban, amelyekre a közigazgatási szerv a határozatát alapozni kívánja (2014. július 3-i Kamino International Logistics és Datema Hellmann Worldwide Logistics ítélet, C-129/13 és C-130/13, EU:C:2014:2041, 30. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

47 E kötelezettség a tagállamok közigazgatási szerveire hárul, amennyiben azok az uniós jog hatálya alá tartozó határozatokat fogadnak el, akkor is, ha az alkalmazandó szabályozás nem ír elő kifejezetten ilyen alakszerűséget.(lásd ebben az értelemben: 2008. december 18-i Sopropé ítélet, C-349/07, EU:C:2008:746, 38. pont; 2014. július 3-i Kamino International Logistics és Datema Hellmann Worldwide Logistics ítélet, C-129/13 és C-130/13, EU:C:2014:2041, 31. pont).

48 Márpedig az alapügyben a szóban forgó nemzeti szabályozás nem kötelezi arra a vámellenőrzést végző közigazgatási szervet arra, hogy meghallgassa a helyesbítő vámmegállapítási értesítések címzettjeit azelőtt, hogy felülvizsgálná a megállapodásokat, és esetleg megváltoztatná azokat. E szabályozás ily módon főszabály szerint korlátozza az e helyesbítések címzettjeinek a meghallgatáshoz való jogát, még akkor is, ha e címzettek egy későbbi közigazgatási jogi panaszeljárásban elő tudják adni álláspontjukat.

49 A Bíróság e tekintetben már emlékeztetett arra, hogy annak a szabálynak, miszerint a kifogást tartalmazó határozat címzettjének olyan helyzetben kell lennie, hogy a határozat elfogadása előtt képes legyen észrevételeit megtenni, az a célja, hogy az illetékes hatóság megfelelően figyelembe vehesse a releváns adatok és tények összességét. Az érintett személy vagy vállalkozás hatékony védelmének biztosítása érdekében e szabálynak többek között az a célja, hogy kijavíthassanak valamilyen hibát, vagy személyes helyzetükre vonatkozó olyan tényekre hivatkozhassanak, amelyek a határozat elfogadása ellen szólnak, vagy az ellen, hogy a határozat ezt vagy azt tartalmazza (lásd ebben az értelemben: 2008. december 18-i Sopropé ítélet, C-349/07, EU:C:2008:746, 49. pont; 2014. július 3-i Kamino International Logistics és Datema Hellmann Worldwide Logistics ítélet, C-129/13 és C-130/13, EU:C:2014:2041, 38. pont).

50 Mindazonáltal az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében a védelemhez való jog tiszteletben tartásának általános uniós jogi elve nem tekinthető abszolút követelménynek, hanem korlátozhatók, feltéve, hogy a korlátozás a kérdéses intézkedés által követett közérdekű célkitűzéseknek megfelel, és nem jelent a kitűzött célhoz képest aránytalan és megengedhetetlen beavatkozást, amely az így biztosított jogok

lényegét sértené”.(lásd ebben az értelemben: 2014. július 3-án hozott, Kamino International Logistics és Datema Hellmann Worldwide Logistics ítélet, C-129/13 és C-130/13, EU:C:2014:2041, 42. pont; 2017. november 9-i Ispas ítélet, C-298/16, EU:C:2017:843, 35. pont).

51 A Bíróság már elismerte, hogy az Európai Unió általános érdeke, és különösen saját bevételei minél rövidebb idő alatt történő beszedésének érdeke megköveteli, hogy az ellenőrzéseket haladéktalanul és hatékonyan lehessen elvégezni (lásd ebben az értelemben: 2008. december 18-i Sopropé ítélet, C-349/07, EU:C:2008:746, 41. pont; 2014. július 3-i Kamino International Logistics és Datema Hellmann Worldwide Logistics ítélet, C-129/13 és C-130/13, EU:C:2014:2041, 54. pont).

52 Ez a helyzet a vámhatóságok határozatait illetően is.

53 Mindazonáltal a jogorvoslati kérelemnek a Vámkódex 243. cikke alkalmazásával történő benyújtása főszabály szerint nem függeszti fel a vitatott határozat végrehajtását e kódex 244. cikkének első bekezdése értelmében. Mivel e jogorvoslati kérelem nem felfüggesztő jellegű, nem akadályozza meg e határozat azonnali végrehajtását. A Vámkódex 244. cikkének második bekezdése ugyanakkor lehetővé teszi, hogy a vámhatóságok teljes egészében vagy részben felfüggesszék az említett határozat végrehajtását, ha e hatóságok alapos okkal feltételezhetik, hogy a vitatott határozat nem áll összhangban a vámjogszabályokkal, vagy ha az érintett személynek helyrehozhatatlan kárt okozna.

54 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban a kérdést előterjesztő bíróság előadja, hogy a vámhatóságok által kibocsátott aktusokkal szembeni nemzeti közigazgatási panaszeljárás nem jár azzal a hatással, hogy automatikusan felfüggeszti a kifogásolt határozat végrehajtását, és azt azonnal alkalmazhatatlanná teszi.

55 Amint az a Bíróság ítélkezési gyakorlatából következik, e körülmény bizonyos jelentőséggel bírhat a kifogásolt határozatot megelőző meghallgatáshoz való jog korlátozásának esetleges igazolását célzó vizsgálat során (2014. július 3-i Kamino International Logistics és Datema Hellmann Worldwide Logistics ítélet, C-129/13 és C-130/13, EU:C:2014:2041, 65. pont).

56 Mindazonáltal a fizetési felszólítás elfogadását megelőző meghallgatás hiányában az e fizetési felszólítással szemben benyújtott panasznak vagy közigazgatási jogorvoslati kérelemnek nem kell szükségszerűen az említett fizetési felszólítás végrehajtásának felfüggesztésével járnia annak érdekében, hogy biztosítani lehessen e panasz vagy e jogorvoslat keretében a meghallgatáshoz fűződő jog tiszteletben tartását (2014. július 3-i Kamino International Logistics és Datema Hellmann Worldwide Logistics ítélet, C-129/13 és C-130/13, EU:C:2014:2041, 67. pont).

57 Ezzel szemben lényeges az, hogy a vámhatóságok határozataival szembeni közigazgatási panaszeljárás garantálja az uniós jog, a jelen ügyben pedig a Vámkódex 244. cikkének teljes érvényesülését.

58 A vámjog területén a behajtásról szóló határozatokat illetően a Vámkódex 244. cikkének második bekezdése azon okból írja,elő hogy a fizetési felszólítással szemben benyújtott jogorvoslat csak akkor jár e felszólítás végrehajtásának felfüggesztésével, ha alapos okkal kétségbe vonható, hogy a vitatott határozat megfelel a vámjogszabályoknak, vagy ha az érintett személynek helyrehozhatatlan kárt okozna, mivel az Uniónak általános érdeke, hogy minél rövidebb idő alatt beszedje a saját forrásait (lásd ebben az értelemben: 2014. július 3-i Kamino International Logistics és Datema Hellmann Worldwide Logistics ítélet, C-129/13 és C-130/13, EU:C:2014:2041, 68. pont).

59 Mivel az uniós jog olyan rendelkezéseit, mint például a Vámkódex, az alapvető jogok fényében kell értelmezni, amelyek az állandó ítélkezési gyakorlat szerint azon általános jogelvek szerves részét képezik, amelyek tiszteletben tartását a Bíróság biztosítja, a Vámkódex 244. cikkének második bekezdésében a végrehajtás felfüggesztéséhez előírt feltételeket végrehajtó nemzeti rendelkezéseknek

előzetes meghallgatás hiányában biztosítaniuk kell, hogy e feltételeket ne megszorítóan alkalmazzák vagy értelmezzék (lásd ebben az értelemben: 2014. július 3-i Kamino International Logistics és Datema Hellmann Worldwide Logistics ítélet, C-129/13 és C-130/13, EU:C:2014:2041, 69. és 70. pont).

60 Az alapügyben a kérdést előterjesztő bíróság hangsúlyozza, hogy a helyesbítő vámmegállapítási értesítések végrehajtásának felfüggesztésére csak akkor kerülhet sor, ha teljesülnek a Vámkódex 244. cikkében foglalt feltételek, ugyanakkor nem részletezi azokat a kritériumokat, amelyeket a vámhivatalok alkalmaznak e felfüggesztés lehetőségének értékelése tekintetében. E tekintetben a 2002. június 17-i 41 D. sz. körlevél szövegéből sem derül ki semmi, amely a Vámkódex 244. cikkében foglalt feltételekre történő utalásra szorítkozik.

61 Tekintettel arra, hogy az alapügyben szereplőkhöz hasonló helyesbítő vámmegállapítási értesítések címzettje az esetleges megváltoztatásig elérheti az említett aktusok végrehajtásának felfüggesztését, és a közigazgatási eljárás keretében a Vámkódex 244. cikkében előírt feltételek nem alkalmazhatók megszorítóan – aminek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata –, nem sérül a helyesbítések címzettjének a védelemhez való joga.

62 Mindenesetre hangsúlyozni kell, hogy a nemzeti bíróság azon kötelezettségének, hogy biztosítania kell az uniós jog teljes érvényesülését, nem minden esetben a megtámadott határozat megsemmisítése a következménye, ha azt a védelemhez való jog megsértésével fogadták el. Az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében ugyanis a védelemhez való jog – különösen a meghallgatáshoz való jog – megsértése csak abban az esetben vonja maga után a szóban forgó közigazgatási eljárás végén hozott határozat megsemmisítését, ha e szabálytalanság hiányában ez az eljárás eltérő eredményre vezetett volna (2013. szeptember 10-i G. és R. ítélet, C-383/13 PPU, EU:C:2013:533, 38. pont; 2014. július 3-i Kamino International Logistics és Datema Hellmann Worldwide Logistics ítélet, C-129/13 és C-130/13, EU:C:2014:2041, 78. és 79. pont).

63 A fenti megfontolásokra figyelemmel az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy mindenki ahhoz való jogát, hogy meghallgassák valamennyi olyan aktus elfogadása előtt, amely hátrányosan érintheti érdekeit, úgy kell értelmezni, hogy a vámhatóság által az érdekelt előzetes meghallgatása nélkül elfogadott helyesbítő vámmegállapítási értesítés címzettjének nem sérül a védelemhez való joga, ha az a nemzeti szabályozás, amely lehetővé teszi az érdekelt számára, hogy ezen aktust közigazgatási jogorvoslat keretében vitassa, a Vámkódex 244. cikkére utalva annak előírására szorítkozik, hogy kérelmezhető ezen aktus végrehajtásának az aktus esetleges megváltoztatásáig történő felfüggesztése anélkül, hogy a közigazgatási jogorvoslati kérelem benyújtása automatikusan felfüggesztené a megtámadott aktus végrehajtását, amennyiben a Vámkódex 244. cikke második bekezdésének a vámhatóságok általi alkalmazása nem korlátozza a végrehajtás felfüggesztését a megtámadott határozatnak a vámszabályozással való összeegyeztethetőségére vonatkozó kétségekkel kapcsolatos indokok fennállása esetén, illetve ha az érintett személynek helyrehozhatatlan kárt okozna.

A költségekről

64 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (hetedik tanács) a következőképpen határozott:

Mindenki ahhoz való jogát, hogy meghallgassák valamennyi olyan aktus elfogadása előtt, amely hátrányosan érintheti érdekeit, úgy kell értelmezni, hogy a vámhatóság által az érdekelt előzetes meghallgatása nélkül elfogadott helyesbítő vámmegállapítási értesítés címzettjének nem sérül a védelemhez való joga, ha az a nemzeti szabályozás, amely lehetővé teszi az érdekelt számára,

hogy ezen aktust közigazgatási jogorvoslat keretében vitassa, a 2000. november 16-i 2700/2000/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel módosított, a Közösségi Vámkódex létrehozásáról szóló, 1992. október 12-i 2913/92/EGK tanácsi rendelet 244. cikkére utalva annak előírására szorítkozik, hogy kérelmezhető ezen aktus végrehajtásának az aktus esetleges megváltoztatásáig történő felfüggesztése anélkül, hogy a közigazgatási jogorvoslati kérelem benyújtása automatikusan felfüggesztené a megtámadott aktus végrehajtását, amennyiben az említett rendelet 244. cikke második bekezdésének a vámhatóságok általi alkalmazása nem korlátozza a végrehajtás felfüggesztését a megtámadott határozatnak a vámszabályozással való összeegyeztethetőségére vonatkozó kétségekkel kapcsolatos indokok fennállása esetén, illetve ha az érintett személynek helyrehozhatatlan kárt okozna.

Aláírások